

## RODO po dziesięciu latach

Dziesiąta rocznica przyjęcia RODO skłania do spojrzenia na tę regulację z perspektywy jej rzeczywistego oddziaływania na prawo, instytucje i praktykę. Po dekadzie można już nie tylko oceniać efektywność stworzonego systemu, lecz także pytać, czy jego podstawowe konstrukcje pozostają wystarczające wobec przemian technologicznych i instytucjonalnych, jakie nastąpiły od 2016 r. Opracowania zebrane w niniejszym numerze naszego czasopisma dotyczą właśnie tych obszarów, w których mechanizmy ochrony danych poddawane są dziś szczególnie wymagającym próbom.

Jednym z najważniejszych wyzwań jest relacja między RODO a aktem w sprawie sztucznej inteligencji. Automatyzacja procesów decyzyjnych wymaga ponownego określenia roli człowieka, zwłaszcza gdy system AI jest wykorzystywany przy podejmowaniu rozstrzygnięć administracyjnych. Sam formalny udział urzędnika nie musi oznaczać sprawowania rzeczywistej kontroli nad decyzją. Problem dotyczy więc standardu ludzkiej interwencji, odpowiedzialności organu oraz możliwości skutecznego zakwestionowania rozstrzygnięcia wynikającego z działania systemu.

Pytanie o skuteczność ochrony powraca w kontekście środków prawnych przysługujących osobie, której prawa zostały naruszone. Szczególne znaczenie mają tu odszkodowanie przewidziane w art. 82 RODO oraz nakaz zaniechania bezprawnego przetwarzania. Samo ustanowienie tych instrumentów nie przesądza jeszcze o ich rzeczywistej wartości. Trudności w wykazaniu szkody niemajątkowej, związku przyczynowego lub następstw naruszenia mogą istotnie osłabić kompensacyjną i prewencyjną funkcję RODO.

Zagadnienie skuteczności nabiera szczególnego wymiaru w działalności sądów. Akta postępowań obejmują często rozległe zbiory informacji dotyczących stron, świadków, biegłych i innych osób trzecich. Konieczne staje się zatem godzenie ochrony danych z prawem do sądu, zasadą jawności i potrzebami postępowania dowodowego. Odrębnego namysłu wymaga także zakres wyłączenia właściwości organu nadzorczego wobec przetwarzania dokonywanego przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Ochrona niezależności sądów nie powinna prowadzić do osłabienia gwarancji osób, których dane dotyczą.

Rozwój nowych metod analizy informacji każe zarazem ponownie zastanowić się nad granicami pojęcia danych osobowych. Dane behawioralne, odnoszące się do aktywności, wyborów i sposobów reagowania użytkownika, mogą służyć nie tylko jego identyfikacji, lecz także profilowaniu i przewidywaniu przyszłych zachowań. Ich znaczenie nie sposób zatem oceniać wyłącznie przez pryzmat pojedynczej informacji, bez uwzględnienia możliwości łączenia jej z innymi danymi i celów dalszego wykorzystania.

Zebrane opracowania pokazują, że po dziesięciu latach RODO pozostaje centralnym elementem europejskiego systemu ochrony praw jednostki, ale coraz częściej funkcjonuje w otoczeniu, którego nie sposób było w pełni przewidzieć w chwili jego przyjęcia.

Autorami tekstów zamieszczonych w tym numerze „EPS” są eksperci i pracownicy Urzędu Ochrony Danych Osobowych, którzy doświadczenie zdobywane w administracji publicznej łączą z działalnością naukową. Perspektywa praktyczna spotyka się tu z analizą dogmatyczną, pozwalając spojrzeć na ochronę danych zarówno przez pryzmat stosowania prawa, jak i jego dalszego rozwoju.

Rada Naukowa i Kolegium Redakcyjne „EPS” składają wielkie podziękowania Pani Profesor Agnieszce Grzelak z Akademii Leona Koźmińskiego, zastępczyni Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, za inicjatywę przedstawienia na łamach naszego czasopisma omawianej problematyki i opiekę nad sporządzonymi artykułami.

Profesor Stanisław Biernat  
Redaktor Naczelny „EPS”

## GDPR – Ten Years Later

The tenth anniversary of the adoption of the GDPR inspires a review of this regulation from the point of view of its actual impact on the law, institutions and practice. After a decade, it is now possible to not only to assess the effectiveness of the system that was created, but also to ask whether its basic structures are still adequate in the face of the technological and institutional changes that have taken place since 2016. This issue of our journal features articles discussing precisely those areas in which data protection mechanisms are currently subjected to especially demanding tests.

The relationship between the GDPR and the Artificial Intelligence Act is one of the most important challenges. The automation of decision-making processes requires the redefinition of the human role, especially when an AI system is used in making administrative decisions. A merely formal involvement of an official does not necessarily mean the exercise of actual control over the decision. This matter therefore concerns the standard of human intervention, the authority's responsibility and the possibility of effectively challenging a decision arising from the operation of the system.

The question of the effectiveness of protection reappears in the context of legal remedies available to an individual whose rights have been breached. The compensation provided for in Article 82 of the GDPR and the requirement to stop unlawful processing are of particular importance. The mere establishment of these instruments still does not prejudice their actual value. Difficulties in proving non-material damage, the causal relationship or the consequences of the breach can significantly weaken the compensatory and preventive function of the GDPR.

The matter of effectiveness takes on a special dimension in judicial proceedings. Case files often contain extensive data sets regarding parties, witnesses, experts and other third parties. Consequently, data protection needs to be reconciled with the right of access to a court, principle of openness and the requirements of the proceedings to take evidence. The extent of exclusion of the supervisory authority's jurisdiction over the processing carried out by courts acting in their judicial capacity also requires separate consideration. The protection of judicial independence should not lead to the weakening of guarantees for data subjects.

The development of new methods of information analysis also requires a reconsideration of the boundaries of the concept of personal data. Behavioural data regarding the activities, choices and responses of the users can be used not only to identify those users, but also for profiling and predicting their future behaviours. Accordingly, their importance must not be assessed only with respect to a single piece of information, ignoring the possibility of combining it with other data and objectives of its further use.

The articles show that, ten years later, the GDPR remains a pivotal element of the European system for protecting individual rights, but increasingly functions in an environment that could not have been fully foreseen at the time of its adoption.

The authors of the articles published in this issue of 'EPS' are experts and employees of the Personal Data Protection Office, who combine the experience in public administration with research activities. A practical perspective meets dogmatic analysis here, enabling a view to be taken of data protection both from the perspective of the application of the law and its further development.

The Scientific Council and Editorial Board of 'EPS' would like to express their gratitude to Professor Agnieszka Grzelak of Kozminski University, the Deputy President of the Personal Data Protection Office for the initiative to present the topic in question in our journal and for supervision of the work on the content of the articles.

Professor Stanisław Biernat  
'EPS' Editor-in-Chief